

Складова психологічної підготовки баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки у підготовчому періоді

Оксана Івченко¹
Олена Мітова²

Український державний хіміко-технологічний університет¹
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту²,
Дніпро, Україна

Мета: визначення та аналіз показників індивідуально типологічних особливостей особистості баскетболістів 13-14 років, та з їх урахуванням надати рекомендацій щодо проведення навчально-тренувального процесу на основі диференційованого підходу.

Матеріал і методи: на початку підготовчого періоду 2019-2020 н. р. було проведено психологічну діагностику за методикою Г. Айзенка EPI (Eysenck Personality Inventory), за допомогою якої отримали дані за окремими типологічними (переважання типу темпераменту) показниками баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. У дослідженні приймали участь 30 баскетболістів 13-14 років.

Результати: питання підвищення ефективності організації психологічної підготовки за рахунок використання можливостей розвитку особистості спортсменів, її контроль та корекція виступає одним з найважливіших завдань, що стоять як перед дитячо-юнацьким спортом, так і перед спортом вищих досягнень. Психологічна підготовка та контроль розвитку психологічної підготовленості посідає важливе місце у навчально-тренувальному процесі баскетболістів і етап попередньої базової підготовки не став виключенням.

Висновки: отримані дані стали підґрунтям для рекомендацій щодо корекції навчально-тренувального процесу, а саме: розподіл по підгрупах баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням властивостей нервової системи, індивідуальних типологічних особливостей, рис особистостей, щирості за «шкалою брехні», що дозволить збільшити відсоток засвоєння навчального матеріалу, покращити міжособистісні відносини, що складаються між партнерами внаслідок їх сумісності такі як повага, взаєморозуміння, згуртованість, міжособистісна атракція, позитивні емоції та ін.

Ключові слова: програма з баскетболу, психологічна підготовка, баскетболісти, психологічна діагностика, методика Г. Айзенка EPI, корекція.

Вступ

Юнацький баскетбол в Україні продовжує стрімко розвиватися, стає більш змістовним і, в ньому велику роль відіграють психологічні фактори. Результат гри здебільшого залежить від тих спортсменів, які приймають оригінальні рішення, краще бачать ігровий майданчик, розуміють партнерів без слів та психологічно налаштовані на гру. Саме баскетболістам на етапі попередньої базової підготовки, у змагальний період необхідно навчитися вирішувати складні психологічні завдання, адже у цьому періоді розпочинаються офіційні змагання у Всеукраїнській юнацькій баскетбольній лізі (ВЮБЛ).

У спортивній діяльності велике значення приділяється психологічній підготовці. Відомі фахівці у сфері теорії спорту приділяють увагу спортивній психології (А. В. Алексєєв, 2003; Г.Д. Бабушкін, 2006; Л.Д. Гіссен, 1990; Г.Д. Горбунов, 2006; Г.Б. Горська, 1995; Ю.Я. Кисельов, 2002; А.Ц. Пуні, 1984; А.В. Родіонов, 2004; П.А. Рудик, 1974; Г.І. Савенков, 2006).

Також у системі психологічної підготовки існує термін «психологічне забезпечення», розробкою якого зай-

малися Г.Б. Горська, 1995; Г.Д. Бабушкін, 2006 та ін., «психологічний контроль» (Ю.Я. Кисельов), та «психологічний супровід» (Н.Б. Стамбулова, 1999; В.Г. Сивицький, 2007 та ін.).

Сучасні дослідження таких науковців як Г.Д. Бабушкін, 2006; Є.П. Ільїн, 2007; А.В. Родіонов, 2004 роблять акцент на проблемі самореалізації в спорті через ряд труднощів, пов'язаних з недостатньою кількістю розроблених теоретичних аспектів, відділенням фізичної, технічної та тактичної підготовки від психологічної підготовки, що перешкоджає гармонійному розвитку потенціалу особистості спортсмена [1, 7, 12].

Важливість аналізу психологічних особливостей з урахуванням типів темпераменту, рис особистостей кожного баскетболіста 13-14 років, властивості нервової системи, необхідних для успішної навчально-тренувальної діяльності, та підготовки до змагання і успішного виступу в них має головний напрямок у даній роботі.

Питання підвищення ефективності організації психологічної підготовки за рахунок використання можливостей розвитку особистості спортсменів, її контролі та корекції виступає одним з найважливіших завдань, що

стоять як перед дитячо-юнацьким спортом, так і спортом вищих досягнень [2, 5, 11, 21].

Враховуючи вищезазначене, вдосконалення складових психологічної підготовки баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки у підготовчому періоді є актуальним питанням дитячо-юнацького баскетболу.

Мета дослідження полягає у визначенні та аналізі показників індивідуально-типологічних особливостей особистості баскетболістів 13-14 років та з їх урахуванням наданні рекомендацій щодо проведення навчально-тренувального процесу на основі диференційованого підходу.

Матеріал і методи дослідження

Дослідження проводилося в кілька етапів. На першому етапі дослідження проводився збір експериментальних даних. З подальшим аналізом отриманих результатів з рекомендаціями щодо корекції навчально-тренувального процесу баскетболістів 13-14 років.

Щоб визначити показники індивідуально-типологічних особливостей, властивості нервової системи, щирості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки, проводилася психологічна діагностика за методикою Г. Айзенка ЕРІ 1963р.

У дослідженні брали участь 30 вихованців СДЮСШОР № 5 ім. ЗТУ М.І. Говорунова 2006-2007 р.н.

Результати дослідження

У психологічному плані однією з загальних вікових особливостей підлітка - це потреба в самоствердженні. Вона ґрунтується не на перемогах в грі під час офіційних змагань, а на перемогах у тренувальному процесі. Гра – це вже результат тренувальних занять і усвідомленого навчання, де проявляється вміння виконувати технічні елементи при розподілі морально-вольових зусиль. Вольові якості характеризують прагнення баскетболіста до досягнення результату і починають розвиватися і закріплюватися саме в підлітковому віці. Досить повну оцінку результату спільної роботи тренера і баскетболіста можливо буде отримати вже у віці 15-ти років, для чого тренеру необхідно розібратися і врахувати психологічні особливості підліткового віку, щоб подальшу навчально-тренувальну роботу підпорядкувати становленню кожної індивідуальності [2, 8, 10, 13, 20].

Психологічні особливості змагань, обставини і закономірності які висувають високі вимоги до психіки баскетболістів 13-14 років, все те, що гравець засвоював і накопичував у результаті навчально-тренувального процесу, може бути розгублено в лічені хвилини, а деколи і секунди перед стартом вирішальних ігор. Тому вважаємо, що психологічна підготовка баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки є важливим і

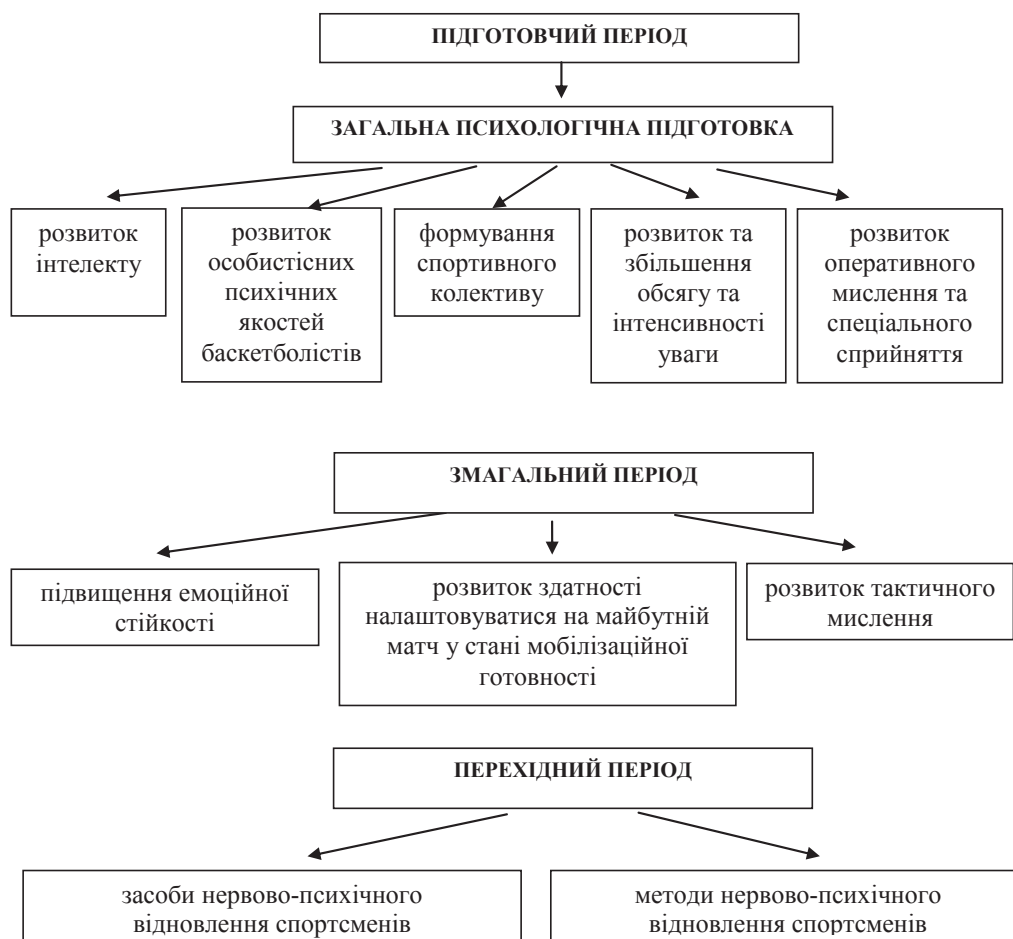

Рис. 1. Періоди психологічної підготовки за навчальною програмою для ДЮСШ 2019 р. в.

Таблиця 1
Визначення широти баскетболістів 13-14 років
за чисельним показником по методиці Г. Айзенка EPI (n=30)

Назва шкали	Кількість спортсменів	%
За шкалою широти достовірний результат	19	63,33%
За шкалою широти критичний показник	11	36,66 %

обов'язковим елементом в системі багаторічного тренування баскетболістів [14, 15, 16, 17].

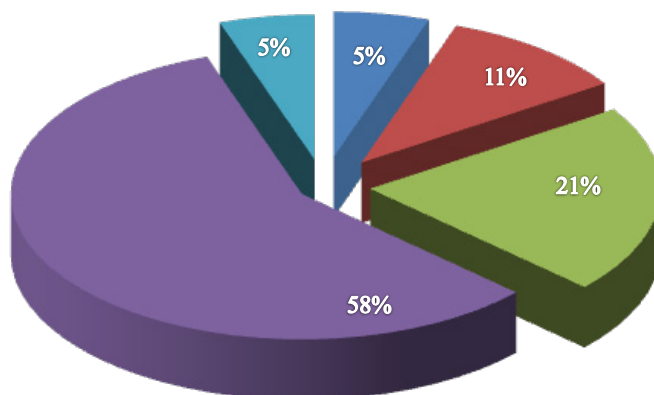
Зміст психологічної підготовки протягом річного мікроциклу у юних баскетболістів 13-14 років представлено на рис. 1.

Провівши аналіз чинної навчальної програми з баскетболу для ДЮСШ України (2019р.в.), можемо відмітити, що психологічна підготовка органічно поєднана з іншими видами підготовки такими як фізична, технічна, тактична, ігрова, та проводиться протягом року в ході навчально-тренувального процесу. Зокрема було виявлено, що обсяг психологічної підготовки не визначається кількісними показниками, але від цього вона не перестає бути необхідною умовою для успішного вирішення завдань системи багаторічної підготовки баскетболістів [11].

Слід відмітити, що у найбільшій мірі психологічну підготовленість необхідно розвивати під час підготовчого періоду. Беручи до уваги рекомендації щодо послідовності побудови річного циклу підготовки баскетболістів, було проведено психологічну діагностику за методикою Г. Айзенка EPI (Eysenck Personality Inventory), за допомогою якої отримали дані за окремими показниками, а саме: переважання типу темпераменту, з урахуванням властивостей нервової системи, показників рис особистостей та широти випробовуваних [6, 7, 10, 18].

У дослідженні брали участь 30 баскетболістів 13-14 років, але отримані результати 11-ти (36,66%) баскетболістів не використовуються як достовірні, через критичний поріг набраних балів за «шкалою широти». У табл.1., що характеризує цих гравців як тих, хто має тенденцію давати позитивні відповіді на запитання.

Також вони розглядаються, як перспективні, як ті, що можуть виконувати більше ніж інші навантаження та швидше за інших покращувати свої фізичні і психологічні показники результатів.

- *переважаючий флегматичний тип темпераменту*
- *переважаючий меланхолічний тип темпераменту*
- *переважаючий сангвінічний тип темпераменту*
- *переважаючий холеричний тип темпераменту*
- *рівномірне поєднання всіх типів темпераменту*

Рис. 2.
Типологічні показники
(переважання типу темпераменту)
баскетболістів 13-14 років (n=19)

Отримані результати за показниками індивідуально типологічних особливостей особистості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки (n=19) позначені у рис.2 наступні: у 5 % баскетболістів рівномірне поєднання всіх типів темпераменту особистості, які легко адаптуються до обставин, що виникають та можуть пристосовуються до них, зазвичай перед ними бажано ставити важливі завдання, які їм буде приємно виконувати за умов (соціальної підтримки батьків і наставників.

Таблиця 2
Визначення властивостей нервової системи від стабільності до нейротизму
за методикою Г. Айзенка EPI (n=19)

Властивості нервової системи	Кількість чоловік	%
Емоційна стабільність	6 чоловік	31,6%
Емоційна нестабільність (нейротизм)	13 чоловік	68,4%

Переважає флегматичного типу темпераменту особистості баскетболістів – 5%, потребують більше часу для вивчення завдання, але після засвоєння дають стабільний результат, як під час навчально-тренувального так і у змагальний періоди. Переважає меланхолічного типу темпераменту особистості баскетболістів – 11% потребують емоційного заохочення і підтримки та негативно реагують на критику. Переважає сангвінічного типу темпераменту особистості баскетболістів – 21%, у яких розум має перевагу над емоціями, вони прагнуть займати лідерські позиції, далі переважає холеричного типу темпераменту особистості баскетболістів – 58% мають велику стійкість прагнень та інтересів, відрізняються наполегливістю, але можливі ускладнення в переключенні та утриманні уваги та потребують додаткового контролю над дисципліною.

Таким чином, отримані показники властивостей нервової системи від емоційної стабільності до нейротизму за методикою Г. Айзенка ЕРІ свідчать, що емоційна стабільність, яка більш властива спортсменам з переважаючим сангвінічним і флегматичним типів темпераменту – 31,6%, нейротизм – спортсменам з переважаючим холеричним і меланхолічним типів темпераменту 68,4%.

Показники вимірювання рис особистостей властивостей нервової системи баскетболістів 13-14 років (n=19) складають у екстравертів 68,4%, інтровертів 21,1% та амбівертів 10,5% (рис. 3).

Значний більшості гравців екстравертів (сангвініків і холериків) притаманна товариськість, гнучка поведінка, велика ініціатива, висока соціальна адаптивність, та

бракує наполегливості. Друге місце займають інтроверти, яким притаманні замкнутість та спостережливість, схильність до самоаналізу та ускладнення соціальної адаптації, фіксація інтересів навколо явищ власного внутрішнього світу, також соціальна пасивність при достатній наполегливості.

Друге місце займають інтроверти, яким притаманні замкнутість та спостережливість, схильність до самоаналізу та ускладнення соціальної адаптації, фіксація інтересів навколо явищ власного внутрішнього світу, також соціальна пасивність при достатній наполегливості.

Серед баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки є амбіверти, які відрізняються гнучким психотипом, здатні відмінно адаптуватися до ситуації і можуть використовувати переваги як інтровертів, так і екстравертів.

Висновки / Дискусія

Отримані дані дослідження дають привід для корекції навчально-тренувального процесу протягом підготовчого періоду, а саме, розподіл баскетболістів 13-14 років на підгрупи, що дозволить збільшити відсоток засвоєння матеріалу, покращити міжособистісні відносини, що складаються між партнерами внаслідок їх сумісності такі як повага, взаєморозуміння, згуртованість, міжособистісна атракція, позитивні емоції та ін.

Отримані результати дали можливість надати рекомендації щодо корекції навчально-тренувального процесу за рахунок застосування диференційованого підходу з урахуванням індивідуально типологічних особливостей, таких як: типів темпераментів, рис особистостей кожного баскетболіста, властивостей нервової системи, а саме, розподілу баскетболістів по підгрупах для виконання спеціальних баскетбольних вправ на етапі попередньої базової підготовки.

Вдячність. Колектив авторів висловлює вдячність директору СДЮСШОР № 5 ім. ЗТУ Говорунова М.І., ЗТУ Каковкіну С.Г. за можливість проведення дослідження, окрему подяку тренерам Ніцаку М.М. та Льву О.В., також командам баскетболістів 2006-2007 р. н.

Перспективами подальших досліджень є пошук необхідних методик і проведення контролю психологічної підготовленості у змагальний і перехідний періоди, що дозволить тренерам корегувати навчально-тренувальний процес баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматись таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

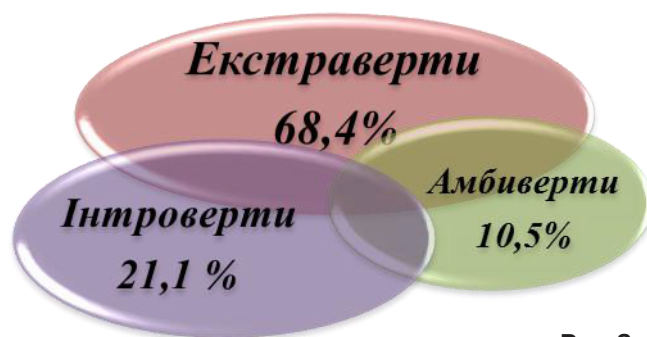

Рис. 3.

Показники вимірювання рис особистостей властивостей нервової системи баскетболістів 13-14 років (n=19)

Список посилань

1. Бабушкин, Г. Д. (2012), Психодиагностика личности при занятиях физической культурой и спортом : учеб. пособие. Омск: Изд-во СибГУФК, 328 с.
2. Воронова, В. І. (2007), Психологія спорту: навч. посіб. К.: Олімпійська література, 298 с.
3. Гаврилович, А. А. (2017), «Совместимость как показатель межличностных отношений в спортивной команде и эффективности ее деятельности», Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина, С.64-70.
4. Запорожець, Т. М. & Павленко, Г. П. (2016), Загальна фізіологія збудливих тканин та центральної нервової системи. Київ, 169 с.
5. Івченко, О. М., Мітова, О. О. (2016), «Стан контролю психологічної підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки», Фізична культура, спорт та здоров'я: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, С. 30–32.

6. Івченко, О. М. (2016), «Передумови щодо модифікації тесту «Оцінка відчуття часу» (Сермеев, 1973) для вдосконалення контролю в баскетболі», матеріали І Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної інтернет-конференції «Баскетбол: історія, сучасність, перспективи, С.151–154.
7. Ильин, Е. П. (2008), Психология спорта. Питер, Мастера психологи, 291 с.
8. Мирзоев, О. М. (2005), Применение восстановительных средств в спорте. Москва: Физкультура и спорт, 220 с.
9. Мітова, О. О., Сушко, Р. О. (2016), Тестування баскетболістів: навчальний посібник для студентів, викладачів, тренерів. Дніпропетровськ: Інновація, 140 с.
10. Пашукова, Т. И. & Дьяконов, Г. В. (1996), Практикум по общей психологии для студентов педагогических вузов. Краткий Отборочный Тест, Тест КОТ В.Н. Бузина, Э.Ф.Вандерлика: учеб. пособие. Москва, 236 с.
11. Поплавський, Л. Ю. & Безмилов, М. М. (2019), Баскетбол: навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю. Київ, 166 с.
12. Родионов А. В. (2004), Психология физического воспитания и спорта. М.: Академический проект, Фонд «Мир», 182 с.
13. Сергієнко, Л. П. (2009), Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи: навчальний посібник, Київ, 240 с.
14. Уляева, Л. Г., Мельник, Е. В. (2014), Психолого-педагогическое сопровождение спортивной деятельности в контексте самореализации личности. Москва, 236 с.
15. Шевяков, О. В. (2012), «Психологічне забезпечення розвитку соціотехнічної системи діяльності спортсменів», Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, №7, С. 120-125.
16. Шуба, В. В. (2012), «Психолого-педагогічна організація навчально-тренувального процесу паралімпійців з ураженням опорно-рухового апарату», Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, С.126–129.
17. Costas, I. K., Terry, P.C. (2011), Inside sport psychology. Champaign: Human Kinetics, 235 p.
18. Kunath, P. T., Schellenberger, H. (1991), Eatigkeitorientierte Sportpsychologie. Frankfurt am Main: Verlag Harri Deutsch, 329 p.
19. Lafreniere, M.-A.K., Jowett, S., Vallerand, R.J., Carbonneau, N. (2011), «Passion for coaching and the quality of the coach-athlete relationship: The mediating role of coaching behaviors», Psychology of Sport and Exercise, No. 12, pp.144-152.
20. Loehr, J. (1988), «Exorcismnegative feedback», Word tennis, August, pp. 18–19.
21. Podloga, L., Eklundb, R.C. (2007), «The psychosocial aspects of a return to sport following serious injury: A review of the literature from a self-determination perspective», Psychology of Sport and Exercise, No. 8, pp. 535-566.

Стаття надійшла до редакції: 29.07.2020 р.

Опубліковано: 31.08.2020 р.

Аннотация. Оксана Івченко, Елена Митова. Составляющая психологической подготовки баскетболистов на этапе предварительной базовой подготовки в подготовительный период. **Цель:** определение и анализ показателей индивидуально типологических особенностей личности баскетболистов 13-14 лет, и с их учетом предоставить рекомендации по проведению учебно-тренировочного процесса на основе дифференцированного подхода. **Материал и методы:** в начале подготовительного периода 2019-2020 уч. г. было проведено психологическую диагностику по методике Г. Айзенка EPI (Eysenck Personality Inventory), с помощью которой получили данные по отдельным типологическим (преобладание типа темперамента) показателям баскетболистов на этапе предварительной базовой подготовки. В исследовании принимали участие 30 баскетболистов 13-14 лет. **Результаты:** вопрос повышения эффективности организации психологической подготовки за счет использования возможностей развития личности спортсменов, ее контроль и коррекция выступает одной из важнейших задач, стоящих как перед детско-юношеским спортом, так и перед спортом высших достижений. Психологическая подготовка и контроль развития психологической подготовленности занимает важное место в учебно-тренировочном процессе баскетболистов и этап предварительной базовой подготовки не стал исключением. **Выводы:** полученные данные стали основой для рекомендаций по коррекции учебно-тренировочного процесса, а именно: распределение по подгруппам баскетболистов на этапе предварительной базовой подготовки с учетом свойств нервной системы, индивидуальных типологических особенностей, черт личности, искренности по «шкале лжи», что позволит увеличить процент усвоения учебного материала, улучшить межличностные отношения, складывающиеся между партнерами вследствие их совместимости, такие как уважение, взаимопонимание, сплоченность, межличностная аттракция, положительные эмоции и др.

Ключевые слова: программа по баскетболу, психологическая подготовка, баскетболисты, психологическая методика Г. Айзенка EPI, коррекция.

Abstract. Oksana Ivchenko, Olena Mitova. Component of psychological training of basketball players at the stage of preliminary basic training in the preparatory period. **Purpose:** determination and analysis of indicators of individual typological characteristics of the personality of basketball players 13-14 years old, and, taking them into account, provide recommendations for the training process on the basis of a differentiated approach. **Material and methods:** at the beginning of the preparatory period of 2019-2020 academic year the psychological diagnostics was carried out according to the method of G. Eysenck EPI (Eysenck Personality Inventory), with the help of which we obtained data on individual typological (predominance of the type of temperament) indicators of basketball players at the stage of preliminary basic training. The study involved 30 basketball players 13-14 years old. **Results:** the issue of increasing the effectiveness of the organization of psychological training through the use of the opportunities for the development of the personality of athletes, its control and correction is one of the most important tasks facing both children and youth sports and sports of the highest achievements. Psychological preparation and control of the development of psychological readiness takes an important place in the educational and training process of basketball players, and the stage of preliminary basic training was no exception. **Conclusions:** the data obtained became the basis for recommendations for the correction of the educational and training process, namely: the distribution of basketball players by subgroups at the stage of preliminary basic training, taking into account the properties of the nervous system, individual typological characteristics, personality traits, sincerity according to the «scale of lies», which will increase the percentage of assimilation of educational material, to improve interpersonal relationships that develop between partners due to their compatibility, such as respect, mutual understanding, cohesion, interpersonal attraction, positive emotions, etc.

Keywords: basketball program, psychological training, basketball players, psychological diagnostics, G. Eysenck's method of EPI, correction.

References

1. Babushkin, G. D. (2012), Psihodiagnostika lichnosti pri zanyatiyah fizicheskoy kulturoy i sportom [Psychodiagnostics of personality in physical culture and sports]: ucheb. posobie. Omsk: Izd-vo SibGUFG, 328 p. (in Russ).
2. Voronova, V. I. (2007), Psihologhiia sportu [Psychology of sport]: navch. posib. K.: Olimpiiska literatura, 298 p. (in Russ).
3. Gavrilovich, A. A. (2017), «Compatibility as an indicator of interpersonal relationships in a sports team and the effectiveness of its activities», Brestskiy gosudarstvenniy universitet imeni A. S. Pushkina, pp.64-70. (in Ukr).
4. Zaporozhets, T. M. & Pavlenko, G. P. (2016), Zahalna fiziologhiia zbudlyvykh tkanyn ta tsentralnoi nervovoi systemy [General physiology of excitable tissues and the central nervous system], Kyiv, 169 p. (in Ukr).
5. Ivchenko, O. M., Mitova, O. O. (2016), «The state of control of psychological preparedness of basketball players at the stage of preliminary basic training». Fizychna kultura, sport ta zdorovia: materialy XV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, pp. 30–32. (in Ukr).
6. Ivchenko, O. M. (2016), «Prerequisites for modifying the test» Assessment of the sense of time «(Sermeev, 1973) to improve control in basketball», materialy I Vseukrainskoi (z mizhnarodnoiu uchastiu) naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Basketbol: istoriia, suchasnist, perspektivy, pp.151–154. (in Ukr).
7. Ilyin, E. P. (2008), Psihologhiya sporta [Psychology of sport], Piter, Mastera psihologi, 291 p. (in Russ).
8. Mirzoev, O. M. (2005), Primenenie vosstanovitelnykh sredstv v sporte [The use of restorative agents in sports], Moskva: Fizkultura i sport, 220 p. (in Russ).
9. Mitova, O. O., Sushko, R. O. (2016), Testuvannia basketbolistiv [Testing of basketball players]: navchalnyi posibnyk dlia studentiv, vykladachiv, treneriv. Dnipropetrovsk: Innovatsiia, 140 p. (In Ukr).
10. Pashukova, T. I. & Dyakonov, G. V. (1996), Praktikum po obschey psihologii dlia studentov pedagogicheskikh vuzov. Kratkiy Otkorochnyy Test, Test KOT V.N. Buzina, E.F.Vanderlika [Workshop on General Psychology for Students of Pedagogical Universities. Short Selection Test, Test KOT V.N. Buzina, E.F. Vanderlika]: ucheb. posobie. Moskva, 236 p. (in Russ).
11. Poplavsky, L. Y. & Bezmirov, M. M. (2019), Basketbol: navchalna prohrama dlia dytiachy-yunatskykh sportyvnykh shkil, spetsializovanykh dytiachy-yunatskykh sportyvnykh shkil olimpiiskoho rezervu, shkil vyshchoi sportyvnoi maisternosti ta spetsializovanykh navchalnykh zakladiv sportyvnoho profilu [Basketball. Curriculum for children and youth sports schools, specialized children and youth sports schools of the Olympic reserve, schools of higher sportsmanship and specialized educational institutions of sports profile]. Kyiv, 166 p. (in Ukr).
12. Rodionov, A. V. (2004), Psihologhiya fizicheskogo vospitaniya i sporta [Psychology of physical education and sport]. M.: Akademieskiy proekt, Fond «Mir», 182 p. (in Russ).
13. Sergienko, L. P. (2009), Osnovy naukovykh doslidzhen u psykholohii: kvalifikatsiini ta diplomi roboty [Fundamentals of scientific research in psychology: qualification and diploma works]: navchalnyi posibnyk, Kyiv, 240 p. (in Ukr).
14. Ulyayeva, L. G., Melnik, E. V. (2014), Psihologo-pedagogicheskoe soprovozhdenie sportivnoy deyatel'nosti v kontekste samorealizatsii lichnosti [Psychological and pedagogical support of sports activities in the context of self-realization of the person], Moscow, 236 p. (in Russ).
15. Shevyakov, O. V. (2012), Psychological support for the development of socio-technical system of athletes. Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports: [scientific monograph edited by prof. Yermakova SS]. Kharkiv: KhDADM, №7. Pp. 120-125. (in Ukr).
16. Shuba, V. V. (2012), «Psychological and pedagogical organization of the training process of Paralympians with musculoskeletal disorders», Pedagogika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu, pp.126-129. (in Ukr).
17. Costas, I. K., Terry, P.C. (2011), Inside sport psychology. Champaign: Human Kinetics, 235 p. (in Eng).
18. Kunath, P. T., Schellenberger, H. (1991), Eatigkeitorientierte Sportpsychologie. Frankfurt am Main: Verlag Harri Deutsch, 329 p. (in Eng).
19. Lafreniere, M.-A.K., Jowett, S., Vallerand, R.J., Carbonneau, N. (2011), «Passion for coaching and the quality of the coach-athlete relationship: The mediating role of coaching behaviors», Psychology of Sport and Exercise, No. 12, pp.144-152. (in Eng).
20. Loehr, J. (1988), «Exorcismnegative feedback», Word tennis, August, p. 18–19. (in Eng).
21. Podloga, L., Eklundb, R.C. (2007), «The psychosocial aspects of a return to sport following serious injury: A review of the literature from a self-determination perspective», Psychology of Sport and Exercise, No. 8, pp. 535-566. (in Eng).

Received: 29.07.2020.

Published: 31.08.2020.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Івченко Оксана Миколаївна: к.фіз.вих., Український державний хіміко-технологічний університет: проспект Гагаріна, 8, 49005, Дніпро, Дніпропетровська обл., Україна.

Івченко Оксана Николаевна: к.физ.восп., Украинский государственный химико-технологический университет: проспект Гагарина, 8, 49005, Днепр, Днепропетровская обл., Украина.

Oksana Ivchenko: PhD in Physical Education and Sport; Ukrainian State University of Chemical Technology: Gagarin Avenue, 8, Dnipro, Dnipropetrovsk Region, 490065, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-0806-0860

E-mail: basket.ivchenko@gmail.com

Мітова Олена Олександрівна: к.фіз.вих., доцент, Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту: набережна Перемоги, 10, Дніпро, Дніпропетровська область, 49000, Україна.

Митова Елена Александровна: к.физ.восп., доцент, Приднeпровская государственная академия физической культуры и спорта: набережная Победы, 10, Днепр, Днепропетровская область, 49000, Украина.

Olena Mitova: associate Professor, candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports: Peremohy Embankment, 10, Dnipro, Dnipropetrovsk region, 49000, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-4309-9261

E-mail: elenamitova@ukr.net